

07_Chyby_testovani

C2184 Úvod do programování v Pythonu

7. Chyby a testování

Chyby v kódu

- **Syntaktické chyby** (*syntax errors*) - program nelze vůbec spustit
- **Výjimky** (*exceptions*) - program běží, ale nastane chyba v průběhu vykonávání
- **Systematické chyby** - z pohledu Pythonu je všechno v pořádku, program běží bez chyb, ale nedělá to, co chceme

Syntaktické chyby

- Špatné odsazení, chybějící nebo nadbytečné závorky, dvojtečky apod.
- Program nelze vůbec spustit

```
[1]: a = # Chybí pravá strana přiřazení
```

```
File "<ipython-input-1-7b597c3da844>", line 1
a = # Chybí pravá strana přiřazení
  ^
SyntaxError: invalid syntax
```

```
[2]: if True:
print('Hello World!') # Chybí odsazení
```

```
File "<ipython-input-2-9c0166e2d55f>", line 2
print('Hello World!') # Chybí odsazení
^
IndentationError: expected an indented block
```

```
[3]: if True:
      print('Hello World!') # Odsazeno 4 mezerami
      print('') # Odsazeno tabulátorem
```

```
File "<ipython-input-3-de41752d9244>", line 3
print('') # Odsazeno tabulátorem
      ^
TabError: inconsistent use of tabs and spaces in indentation
```

- Často se chyba odhalí až na následujícím řádku

```
[4]: import math
      a = abs(math.sqrt((10 - 5)**2)) # Chybí konec závorky
      print(a)
```

```
File "<ipython-input-4-143e81d33c6d>", line 3
print(a)
      ^
SyntaxError: invalid syntax
```


Výjimky (*exceptions*)

- Za běhu programu (*runtime*) se zjistí, že něco nelze vykonat -> vyhodí se výjimka
- Typ výjimky upřesňuje, proč to nelze:
 - Vestavěné typy výjimek: <https://docs.python.org/3/library/exceptions.html>
 - Většina knihoven obsahuje vlastní
 - Lze zadefinovat vlastní

Běžné typy výjimek

- NameError - snažíme se použít proměnnou, která neexistuje

```
[5]: print(b)
```

↳ -----

NameError
↳ recent call last)

Traceback (most

```
<ipython-input-5-67e500defa1b> in <module>
----> 1 print(b)
```

NameError: name 'b' is not defined

- TypeError - snažíme se udělat něco s hodnotou špatného typu

```
[6]: 'abc' + 5
```

```
↳ ┌
↳ -----
↳
↳      TypeError                                Traceback (most
↳ recent call last)
↳
↳      <ipython-input-6-3c47ee9df66b> in <module>
↳ ----> 1 'abc' + 5
```

TypeError: can only concatenate str (not "int") to str

- ValueError - dáváme funkci argument správného typu, ale špatnou hodnotu

```
[7]: int('12a')
```

```
↳ ┌
↳ -----
↳
↳      ValueError                                Traceback (most
↳ recent call last)
↳
↳      <ipython-input-7-ce503eacbc94> in <module>
↳ ----> 1 int('12a')
```

ValueError: invalid literal for int() with base 10: '12a'

- ZeroDivisionError - snažíme se dělit nulou

```
[8]: x = 5
y = 1 / (x - 5)
```

↳ -----

ZeroDivisionError Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-8-d7ae225e8823> in <module>
    1 x = 5
----> 2 y = 1 / (x - 5)
```

ZeroDivisionError: division by zero

- IndexError - index je mimo rozsah

```
[9]: ciska = [1, 2, 8]
      ciska[3]
```

↳ -----

IndexError Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-9-c9f93d61854a> in <module>
    1 ciska = [1, 2, 8]
----> 2 ciska[3]
```

IndexError: list index out of range

- KeyError - klíč chybí ve slovníku

```
[10]: slovník = {'a': 1, 'c': 4}
      slovník['b']
```

↳ -----

KeyError Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-10-3b6e0d40f84f> in <module>
    1 slovník = {'a': 1, 'c': 4}
----> 2 slovník['b']
```

KeyError: 'b'

- NotImplementedError - funkce nebo její část ještě není naimplementovaná

```
[11]: from typing import Iterable

def median(numbers: Iterable[float]) -> float:
    sorted_numbers = sorted(numbers)
    n = len(sorted_numbers)
    if n % 2 == 1:
        return sorted_numbers[n//2]
    else:
        raise NotImplementedError() # TODO add implementation for
    ↪ even n

print(median([2, 8, 5]))
print(median([2, 8, 5, 7]))
```

5

```
↳
↳ -----
↳
↳ NotImplementedError                                Traceback (most
↳ ↪ recent call last)
↳
↳ <ipython-input-11-fde6bff86318> in <module>
↳     10
↳     11 print(median([2, 8, 5]))
↳ ---> 12 print(median([2, 8, 5, 7]))
↳
↳ <ipython-input-11-fde6bff86318> in median(numbers)
↳     7         return sorted_numbers[n//2]
↳     8     else:
↳ ----> 9         raise NotImplementedError() # TODO add
↳ ↪ implementation for even n
↳     10
↳     11 print(median([2, 8, 5]))
```

NotImplementedError:

- StopIteration - chceme další hodnotu od iterátoru, který se už vyčerpал

```
[12]: iterator = reversed('ab')
next(iterator)
next(iterator)
next(iterator)
```

↪ -----

StopIteration Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-12-a4c43a2095c9> in <module>
      2 next(iterator)
      3 next(iterator)
----> 4 next(iterator)
```

StopIteration:

- RecursionError - rekurzivní funkce se zacyklila

```
[13]: def factorial(n: int) -> int:
      return n * factorial(n-1)

factorial(5)
```

↪ -----

RecursionError Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-13-8e830b41852b> in <module>
      2     return n * factorial(n-1)
      3
----> 4 factorial(5)
```

```
<ipython-input-13-8e830b41852b> in factorial(n)
      1 def factorial(n: int) -> int:
----> 2     return n * factorial(n-1)
      3
      4 factorial(5)
```

... last 1 frames repeated, from the frame below ...

```
<ipython-input-13-8e830b41852b> in factorial(n)
      1 def factorial(n: int) -> int:
----> 2         return n * factorial(n-1)
      3
      4 factorial(5)
```

RecursionError: maximum recursion depth exceeded

Traceback

- Popisuje, kde nastala výjimka a jak se tam program dostal

```
[14]: from typing import List

def print_reciprocals(numbers: List[float]) -> None:
    for number in numbers:
        print_reciprocal(number)

def print_reciprocal(x: float) -> float:
    rec_x = reciprocal(x)
    print(f'Reciprocal of {x} = {rec_x}')

def reciprocal(x: float) -> float:
    return 1 / x

print_reciprocals([3, 2, 0, 4])
```

```
Reciprocal of 3 = 0.3333333333333333
Reciprocal of 2 = 0.5
```

↪ ----- ↪

```
ZeroDivisionError                                Traceback (most recent call last)
```

```
<ipython-input-14-acfb496a070d> in <module>
      12     return 1 / x
      13
----> 14 print_reciprocals([3, 2, 0, 4])
```

```
<ipython-input-14-acfb496a070d> in print_reciprocals(numbers)
  3 def print_reciprocals(numbers: List[float]) -> None:
  4     for number in numbers:
----> 5         print_reciprocal(number)
      6
      7 def print_reciprocal(x: float) -> float:
```

```
<ipython-input-14-acfb496a070d> in print_reciprocal(x)
  6
  7 def print_reciprocal(x: float) -> float:
----> 8     rec_x = reciprocal(x)
      9     print(f'Reciprocal of {x} = {rec_x}')
     10
```

```
<ipython-input-14-acfb496a070d> in reciprocal(x)
  10
  11 def reciprocal(x: float) -> float:
---> 12     return 1 / x
     13
     14 print_reciprocals([3, 2, 0, 4])
```

ZeroDivisionError: division by zero

Otázky:

Jaký bude traceback?

- A) <module>
foo(5)
spam(0)
- B) <module>
foo(5)
spam(0)
eggs(1)
- C) <module>
foo(5)
eggs(1)
- D) <module>
foo(5)
eggs(1)
spam(0)


```
[ ]: def foo(n):
    for i in range(n):
        if i % 2 == 0:
            spam(i)
        else:
            eggs(i)

def spam(i):
    return 1 / (i+1)

def eggs(i):
    x = [spam(j) for j in range(i)]
    return x[i]

foo(5)
```

Ošetření výjimky

- Když se umíme s konkrétní výjimkou nějak vyrovnat
- Výjimku odchytíme pomocí bloku `try...except`

```
[15]: import math

def reciprocal(x: float) -> float:
    print(f'Calculating 1/{x}...')
    try:
        result = 1 / x
        print('Division completed without problems')
        return result
    except ZeroDivisionError:
        print('Division by zero `\_(\[\])_/\`')
        return math.nan # Not-a-number
```

```
[16]: reciprocal(5)
```

```
Calculating 1/5...
Division completed without problems
```

```
[16]: 0.2
```

```
[17]: reciprocal(0)
```

```
Calculating 1/0...
Division by zero `\_(\[\])_/\`
```

```
[17]: nan
```

Kombinace výjimek

```
[18]: try:
    number = int(input())
    result = 1 / number
    print(f'OK: {result}')
except ZeroDivisionError:
    print('Nulou nelze dělit!')
except ValueError:
    print('Nemůžu převést zadaný vstup na číslo!')
except (RuntimeError, TypeError, NameError):
    pass # jako by se chyba nestala (nedoporučuje se)
except:
    print('Chyba vole!')
    raise # výjimka se znovu vyvolá
```

Nemůžu převést zadaný vstup na číslo!

Použití odchycené výjimky

- Pomocí `except...as...`

```
[19]: try:
    result = 5 / 0
    print(result)
except ZeroDivisionError as err:
    print(f'Došlo k chybě ({err})!')
```

Došlo k chybě (division by zero)!

try...except...else...finally

```
[20]: def reciprocal(x: float) -> float:
    try:
        result = 1 / x
    except ZeroDivisionError:
        print('Nulou nelze dělit')
        result = math.inf
    else:
        print('Proběhlo bez výjimky!')
    finally:
        print('Já se provedu pokaždé')
    return result
```

```
[21]: reciprocal(0)
```

Nulou nelze dělit
Já se provedu pokaždé

[21]: inf

```
[22]: reciprocal(5)
```

Proběhlo bez výjimky!
Já se provedu pokaždé

[22]: 0.2

```
[23]: def reciprocal(x: float) -> float:
      try:
          return 1 / x
      except ZeroDivisionError:
          print('Nulou nelze dělit')
          return math.inf
      else:
          print('Proběhlo bez výjimky!')
      finally:
          print('Já se FAKT provedu pokaždé')
```

```
[24]: reciprocal(0)
```

Nulou nelze dělit
Já se FAKT provedu pokaždé

[24]: inf

```
[25]: reciprocal(5)
```

Já se FAKT provedu pokaždé

[25]: 0.2

Vyhození výjimky

- Pomocí raise
- Výjimku vytvoříme:
 - ExceptionType()
 - ExceptionType('Error message')

```
[26]: def factorial(n: int) -> int:
      '''Return factorial of a non-negative integer n.'''
      if not isinstance(n, int):
```

```
    raise TypeError('n must be int')
    if n < 0:
        raise ValueError('Cannot calculate factorial of a negative_
↪number.')
    result = 1
    for i in range(1, n+1):
        result *= i
    return result
```

```
[27]: factorial(10)
```

```
[27]: 3628800
```

```
[28]: factorial(-5)
```

```
↪-----
ValueError                                Traceback (most_
↪recent call last)

<ipython-input-28-5c8dacf1f11e> in <module>
----> 1 factorial(-5)

<ipython-input-26-4556f5129adc> in factorial(n)
     4         raise TypeError('n must be int')
     5     if n < 0:
----> 6         raise ValueError('Cannot calculate factorial of a_
↪negative number.')
     7         result = 1
     8         for i in range(1, n+1):

ValueError: Cannot calculate factorial of a negative number.
```

```
[29]: factorial(2.5)
```

```
↪-----
TypeError                                Traceback (most_
↪recent call last)
```

```
<ipython-input-29-6d920695a4d9> in <module>
----> 1 factorial(2.5)
```

```
<ipython-input-26-4556f5129adc> in factorial(n)
      2     '''Return factorial of a non-negative integer n.'''
      3     if not isinstance(n, int):
----> 4         raise TypeError('n must be int')
      5     if n < 0:
      6         raise ValueError('Cannot calculate factorial of a
↳negative number.')
```

TypeError: n must be int

return vs raise

- Oba ukončují běh funkce
- return x - úspěšné ukončení, **vrátí se** návratová hodnota x
- raise x - selhání, **vyhodí se** výjimka x

```
[30]: def fluffy(n):
      if n == 0:
          return 'OK'
      elif n == 1:
          return ValueError(n)
      else:
          raise ValueError(n)
```

```
[31]: fluffy(0)
```

```
[31]: 'OK'
```

```
[32]: fluffy(1)
```

```
[32]: ValueError(1)
```

```
[33]: fluffy(2)
```

↳ -----

ValueError
↳recent call last)

Traceback (most
↳

```
<ipython-input-33-6396b24bbeda> in <module>
----> 1 fluffy(2)
```

```
<ipython-input-30-eb6aa5feffc2> in fluffy(n)
      5         return ValueError(n)
      6     else:
----> 7         raise ValueError(n)
```

ValueError: 2

- Pouhé raise lze využít v bloku except - znovu vyhazuje odchycenou výjimku

```
[34]: def reciprocal(x: float) -> float:
      try:
          return 1 / x
      except:
          print('Nastala výjimka.')
          raise
```

```
[35]: reciprocal(0)
```

Nastala výjimka.

↳ -----

↳ ZeroDivisionError Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-35-c3b72de9d5a9> in <module>
----> 1 reciprocal(0)
```

```
<ipython-input-34-69488c6bcb2c> in reciprocal(x)
      1 def reciprocal(x: float) -> float:
      2     try:
----> 3         return 1 / x
      4     except:
      5         print('Nastala výjimka.')
```

ZeroDivisionError: division by zero

Otázky:

Co vypíše následující program?

- A) Foo
0
Yikes
Ni
- B) Foo
0
Yikes
Boo
Ni
- C) Foo
0
Yikes
Foo
2
- D) Foo
0
Foo
Yikes
Boo
Oh

```
[ ]: def foo(x, y):  
    result = x // y  
    print('Foo')  
    return result  
  
def bar(n):  
    try:  
        a = foo(n, n-1)  
    except ZeroDivisionError:  
        print('Yikes')  
    finally:  
        return a  
  
def blob(n):  
    try:  
        for i in range(n):  
            print(bar(i))  
    except ZeroDivisionError:  
        print('Boo')  
    except ValueError:  
        print('Bang')  
    except:
```

```

        print('Ni')
try:
    blob(3)
except:
    print('Oh')

```

Testování

- Umožňuje automaticky zkontrolovat, jestli se funkce chová tak, jak očekáváme
- Test = popis očekávaného chování na konkrétním vstupu
- Výsledek testu:
 - *pass* - test prošel, chová se podle očekávání :)
 - *fail* - test neprošel, chová se jinak :(
- Moduly na testování: doctest, pytest, unittest...

doctest

- Testy v dokumentaci funkce
 - Vypadají jako interaktivní Python
- Modul doctest kontroluje, jestli se funkce chová tak, jak to popisují testy
- Více na <https://docs.python.org/3/library/doctest.html>
- Testy jsou zároveň dokumentací :)
- Nerozlišuje return, print a raise :(
- Neumí input :(

```

[36]: def cube_area(a: float) -> float:
        '''Vrací povrch krychle o straně a.
        >>> cube_area(1)
        6
        >>> cube_area(0.5)
        1.5
        '''
        return 6 * a**3

```

```

[37]: import doctest
        doctest.testmod()

```

```

*****
File "__main__", line 5, in __main__.cube_area
Failed example:
    cube_area(0.5)

```


Expected:

1.5

Got:

0.75

1 items had failures:

1 of 2 in __main__.cube_area

Test Failed 1 failures.

[37]: TestResults(failed=1, attempted=2)

- Testování vyhození výjimky:
 - Kontroluje se pouze první a poslední řádek tracebacku

```
[1]: def factorial(n: int) -> int:
    '''Return the factorial of n, an exact integer >= 0.
    >>> [factorial(n) for n in range(6)]
    [1, 1, 2, 6, 24, 120]
    >>> factorial(-1)
    Traceback (most recent call last):
      ...
    ValueError: n must be >= 0
    ...
    if not n >= 0:
        raise ValueError('n must be >= 0')
    result = 1
    factor = 2
    while factor <= n:
        result *= factor
        factor += 1
    return result
```

```
[2]: import doctest
doctest.testmod()
```

[2]: TestResults(failed=0, attempted=2)

- Testování hodnot typu float:
 - Potřeba zaokrouhlení nebo naformátování kvůli numerickým nepřesnostem

```
[1]: def foo(n, x):
    ...
    >>> foo(10, 1/10)
    1.0
    >>> round(foo(10, 1/10), 6)
    1.0
    ...
```

```

suma = 0.0
for i in range(n):
    suma += x
return suma
import doctest
doctest.testmod(verbose=True)

```

Trying:

```
foo(10, 1/10)
```

Expecting:

```
1.0
```

```
*****
```

```
File "__main__", line 3, in __main__.foo
```

Failed example:

```
foo(10, 1/10)
```

Expected:

```
1.0
```

Got:

```
0.9999999999999999
```

Trying:

```
round(foo(10, 1/10), 6)
```

Expecting:

```
1.0
```

ok

1 items had no tests:

```
__main__
```

```
*****
```

1 items had failures:

```
1 of 2 in __main__.foo
```

2 tests in 2 items.

1 passed and 1 failed.

Test Failed 1 failures.

[1]: TestResults(failed=1, attempted=2)

- Spuštění doctestu z příkazové řádky:
python -m doctest my_script.py
- Ukecaný mód (*verbose*) - vždy vypíše detaily ke každému testu a počet prošlých a všech testů:
python -m doctest -v my_script.py
- Doctesty mohou být v samostatném souboru, testy pak spustíme:
python -m doctest my_tests.txt
- I pokud projdou všechny testy, neznamená to, že funkce je správná!

```
[1]: def add(a, b):  
    '''Vrať součet parametrů a, b.  
    >>> add(2, 2)  
    4  
    >>> add(0, 0)  
    0  
    ...  
    return a * b
```

```
[2]: import doctest  
doctest.testmod()
```

```
[2]: TestResults(failed=0, attempted=2)
```

Debugging

- Proces odstraňování chyb (*bug* = chyba)
- Většina vývojových prostředí poskytuje pomůcky pro debugování

Debugging ve VSCode

- Vytvoření *breakpointu* (červený puntík): kliknutím před číslo řádku (F9)
- Spuštění debugovacího režimu: Debug > Start Debugging (F5)
 - Zastaví vykonávání programu na breakpointu nebo při vyhození výjimky
 - Zobrazuje traceback a aktuální obsah proměnných
 - Možnost krokování

Příkaz assert

- Ověřuje, že náš předpoklad je splněn, jinak skončí chybou
- Spuštěním Pythonu s přepínačem `-0` (tj. `python3 -0 script.py`) ignorujeme všechny asserty

```
[2]: a = 5  
assert a >= 0, 'a musí být kladné'  
print(factorial(a))
```

```
120
```

```
[3]: a = -5  
assert a >= 0, 'a musí být kladné'  
print(factorial(a))
```

↳ -----

AssertionError Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-3-fecdaeb2f04b> in <module>
  1 a = -5
----> 2 assert a >= 0, 'a musí být kladné'
      3 print(factorial(a))
```

AssertionError: a musí být kladné

```
[4]: def celsius_to_kelvin(temperature_C: float) -> float:
      ZERO_C = -273.15
      assert isinstance(temperature_C, (float, int)), 'temperature_C
↳ must be float'
      assert temperature_C >= ZERO_C, 'Colder than absolute zero!'
      return temperature_C - ZERO_C
```

```
[5]: celsius_to_kelvin(-300)
```

↳ -----

AssertionError Traceback (most recent call last)

```
<ipython-input-5-f23b8dd0d78b> in <module>
----> 1 celsius_to_kelvin(-300)
```

```
<ipython-input-4-6cf7c440fd6d> in
↳ celsius_to_kelvin(temperature_C)
      2 ZERO_C = -273.15
      3 assert isinstance(temperature_C, (float, int)),
↳ 'temperature_C must be float'
----> 4 assert temperature_C >= ZERO_C, 'Colder than absolute
↳ zero!'
      5 return temperature_C - ZERO_C
```

AssertionError: Colder than absolute zero!

Rozšiřující učivo

Statická typová kontrola - modul mypy

- Umožňuje zkontrolovat, jestli funkce pracují se správnými typy
- Statická kontrola = kontrolujeme kód, aniž bychom ho spouštěli

Spuštění mypy

- Spuštění kontroly z příkazové řádky:

```
python -m mypy my_program.py
```

- Pokud nemáme nainstalovaný mypy, musíme ho nejdřív nainstalovat (pomocí modulu pip):

```
python -m pip install mypy
```

(Pokud nemáme ani pip: `sudo apt install python3-pip` (Ubuntu))

pytest

- Modul pro testování (alternativa doctestu)
- Prochází všechny soubory `test_*` a složky `test*`
- Používá `assert` pro validaci
- Více na <https://docs.pytest.org/en/latest/>

```
[1]: # inc.py:
```

```
def inc(x):  
    return x + 1
```

```
[2]: # test_inc.py:
```

```
def test_answer():  
    assert inc(3) == 5
```

pytest - parametrize

```
[3]: import pytest  
@pytest.mark.parametrize("test_input,expected", [  
    ("3+5", 8),  
    ("2+4", 6),  
    ("6*9", 42),
```

```
1)
def test_eval(test_input, expected):
    assert eval(test_input) == expected
```